

(без них дискусія безпредметна), але також наявність у студентів уміння виражати свої думки, чітко формулювати питання, приводити аргументи і так далі.

Дискусію варто використовувати в тому випадку, коли студент накопичив певний словниковий запас, володіє конкретним об'ємом умінь і навичок.

Одним з досить цікавих видів дискусії є проблемна дискусія. Вона може бути використана тоді, коли зміст навчального матеріалу пов'язаний з проблемами науково-прикладного та соціального характеру, проблемами та протиріччями, вирішення яких можна опрацювати в імітаційних, а можливо, й у справжніх проектах, що можуть бути застосовані на практиці. Така дискусія значно збігається з ходом звичайної дискусії. Однак тут викладач приділяє відносно меншу увагу процедурі взаємодії, зосереджуючись переважно на висуненні ідей, які і будуть пізніше розгорнуті в завдання-проекти. У цьому варіанті дискусія спрямовується не на загальну орієнтацію в спектрі можливих підходів до проблеми та їх аргументації, а на опрацювання самого змісту кожного з проблемних підходів, які були окреслені під час обговорення.

Отже, такі методи спілкування викладача і студента як дискусії, збагачують представлення студентів по темі, упорядковують і закріплюють знання.

*Лазепко І. М., канд. екон. наук, проф.
кафедри банківської справи*

ДО ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ВИПУСКНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ

КНЕУ — провідний економічний ВНЗ України і де-юре має статус самоврядного (автономного) дослідницького університету. Це вимагає від нашого колективу бути найкращим серед ВНЗ економічного профілю за показниками науково-дослідної роботи і якістю підготовки фахівців для економіки України. Проте рейтинги ВНЗ, які періодично публікуються в ЗМІ, свідчать, що за якістю підготовки фахівців наш Університет не є найкращим. А тому, на наш погляд, цю проблему слід глибоко проаналізувати, щоб накреслити і реалізувати заходи щодо підвищення конкурен-

тоспроможності наших випускників на ринку праці. При цьому доцільно звернути увагу на наступне.

По-перше, оскільки якість підготовки фахівців починається з формування навчальних планів, то слід ретельно підходити до їх формування. Напевне, виділення значного бюджету часу на вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу себе не оправдує. Адже педагогами стає досить незначна частка випускників. У той же час із навчальних планів ще зла дисципліна «Основи наукових досліджень», що є досить дивним, для ВНЗ зі статусом дослідницького. Та й не завжди виділяється достатньо часу на вивчення дисциплін фахового спрямування.

По-друге, Університет формує типові навчальні програми дисциплін. Проте досить часто вони не обговорюються не тільки на міжвузівському рівні, але й на кафедрах університету, а тому несуть суб'єктивні погляди їх авторів, з якими не завжди погоджуються викладачі цих дисциплін. У свою чергу, це негативно впливає на якість навчальної літератури, що видається Університетом. А оскільки він є провідним серед економічних ВНЗ, то недоліки наших підручників і навчальних посібників тиражуються у багатьох виданнях інших ВНЗ України.

На наше переконання, слід усі навчальні програми і навчальну літературу в Університеті аналізувати на відповідність структурно-логічним схемам і бюджету часу студента. Адже підручники часто видаються досить об'ємними і не враховують місця даної дисципліни у підготовці фахівців відповідного профілю. А це призводить до перевантаження студентів і втрати багатьма із них інтересу до навчання. Доцільно запровадити порядок, при якому кожний підручник, виданий КНЕУ, повинен пройти обговорення на міжвузівському рівні, а результати обговорення мають враховуватися у наступних виданнях.

Окрім цього, маючи висококваліфікований науково-педагогічний персонал і солідну видавничу базу, КНЕУ міг би видавати спеціальний журнал для публікування оглядів нової вітчизняної та зарубіжної суспільно-економічної вітчизняної та зарубіжної літератури, рецензій тощо. Його краще друкувати українською та англійською мовами. Це підвищить роль Університету як провідного ВНЗ і сприятиме популяризації досягнень українських учених у світі.

По-третє, зважаючи на те, що контроль за відвідуванням лекцій студентами в Університеті скасовано, багато із них з різних причин (небажання вчитися, робота через матеріальну скруту, переповідання лектором підручника, розміщення в мережі Інтернет текстів лекцій та

ін.) лекцій не відвідують. Тому потрібно аналізувати причини цього явища і вживати заходів до їх усунення.

В Університеті що більше набуває поширення мультимедійне супроводження лекцій. Це надає можливість викладачеві доступніше пояснювати матеріал, акцентувати увагу на головному, дискусійному або відсутньому у підручнику. І хоча в Університеті багато зроблено, проте не завжди є належні умови для таких лекцій: не вистачає апаратури (для семінарських і практичних занять її майже не надають), є проблеми з освітленням аудиторій, не вирішена проблема захисту авторських прав на розробки, які лектором ще не опубліковані.

За наявності добротних підручників і навчальних посібників доцільно переходити в Університеті на проведення лекцій-консультацій, коли студенти мають самостійно опанувати навчальний матеріал, а на лекції з'ясовувати незрозумілі питання та отримувати нову інформацію, якої немає у підручнику.

По-четверте, слід підвищувати навчальну дисципліну студентів. Якщо студент без поважних причин пропустив більше половини семінарських або практичних занять, його слід не допускати до здачі іспиту з навчальної дисципліни і виключати з Університету чи залишати на повторний курс. Потрібно строго карати тих студентів, які використовують шпаргалки й інші способи здобування незаслужених позитивних оцінок: наш випускник має бути чесним і грамотним. Тоді не буде таких парадоксальних випадків, коли випускник з дипломом магістра вважає, що ВВП і ПДВ — це одне й те ж саме, але на різних мовах.

Необхідно повернутися до практики, коли пропуски семінарських і практичних занять студентом враховувались при оцінюванні його знань. Адже відомо, що знання, набуті протягом кількох днів і ночей, не є тривалими.

Слід відмовитися від практики «соціалістичного змагання», коли вимогливі викладачі попадають у гірше положення, ніж ті, хто бравує тим, що не виставляє незадовільних оцінок (очевидно, через те, що не вміє чи не хоче добросовісно працювати або має інші особисті інтереси). Ця проблема вимагає серйозного вивчення і реагування з боку кафедр, деканатів і ректорату.

З метою підвищення якості підготовки фахівців більше уваги слід надавати науково-дослідній роботі студентів у наукових гуртках, участі їх у конкурсах наукових студентських робіт, студентських олімпіадах, публікуванню ними самостійно чи у співавторстві з викладачами наукових статей. Вихованню у студентів навичок науково-дослідної роботи в колективах може сприяти перехід на

виконання студентами комплексних курсових і дипломних робіт, у тому числі на замовлення майбутніх роботодавців. Студенти також можуть брати участь у наукових дослідженнях за планами науково-дослідної роботи кафедр.

Реалізація висловлених пропозицій сприятиме підвищенню конкурентоспроможності наших випускників й іміджу Університету як в Україні, так і поза її межами.

Майорова Т. В., канд. екон. наук, доц.,
завідувач кафедри банківських інвестицій

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ

Педагогічна майстерність — це професійне вміння оптимізувати всі види навчально-виховної діяльності, спрямувати їх на всебічний розвиток та удосконалення особистості студента, насамперед через формування їх професійних компетенцій. Вона характеризується високим рівнем розвитку спеціальних узагальнених вмінь, і, звичайно, суть його — в особистості викладача, його позиції, здатності керувати діяльністю на високому рівні.

Щоб стати майстром, перетворювачем, творцем, викладачу необхідно опанувати закономірностями і механізмами педагогічного процесу. Це дозволить йому педагогічно мислити і діяти, тобто самостійно аналізувати педагогічні явища, розчленувати їх на складові елементи, осмислювати кожну частину у зв'язку з цілим, знаходити в теорії навчання і виховання ідеї, висновки, принципи, адекватні логіці даного явища; правильно діагностувати явище, визначати, до якої категорії психолого-педагогічних понять воно відноситься; знаходити основне педагогічне завдання (проблему) і способи її оптимального рішення.

Професійна майстерність приходить до того викладача, який спирається в своїй діяльності на наукову теорію. Природно, що при цьому він наштовхується на проблеми. По-перше, наукова теорія — це впорядкована сукупність загальних законів, принципів і правил, а практика завжди конкретна і ситуативна. Застосування теорії на практиці вимагає вже деяких на-